

Učiteljski Tovariš

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Državni zbor razpuščen! — Spomini na II. kat. shod. — Kako se naj javi naša stanovska zavest? — Različne misli o napredku izobrazbe učiteljstva. — Zborovanje „Zaveze“ v Mariboru dne 8. in 9. vel. srpana t. l. — Zmes. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Državni zbor razpuščen!

I.

Sedanji državni zbor je bil razpuščen z cesarskim patentom z dne 7. kimavca 1900, glaseč se:

Mi Franc Jožef I. itd. itd. objavljamo in naznanjamo:

Člen I. Zbor poslancev državnega zbora je razpuščen.

Člen II. Nove splošne volitve za zbor poslancev se imajo pripraviti in izvršiti.

Dano v našem glavnem mestu in prestolnici Dunaju, dne 7. kimavca l. 1900 našega cesarovanja in 52 letnega vladanja.

Franc Jožef I.

(Sledijo podpisi ministrov.)

To, kar ukazuje ta razglas, to je že davno pričakoval lahko vsakdo, kdor se količkaj peča s politikom.

Ker je pa „Učit. Tovariš“ tudi šolsko političen list, in ker so ravno volitve za nadaljni razvoj šolstva sploh in učiteljstvo posebej jako važne, da — življenjskega po-

mena, zato se naj nam oprostí, da se hočemo ravno s tem vprašanjem baviti nekoliko obširneje.

Ravnokar razpuščeni državni zbor je bil voljen na podlagi cesarskega patenta z dne 22. prosinca 1897 in sicer na podlagi nove volilne preosnove. Ta nova volilna reforma bazira na tem, da je prej bilo l. 1891. voljenih 353 poslancev, a po novem je prišlo 72 novih poslancev — iz pete kurije — torej je bilo skupaj 425 poslancev.

Posebno značilno za pokojni državni zbor je bilo dejstvo, da je bil voljen prvim poslancem državnega zbora 4. sušca 1897. opat Treninfels in zadnji 24. sušca 1897. zopet opat Dungal.

Zanimivo je tudi znati pregled stanov, kako je bil sestavljen ravnokar razpuščeni državni zbor.

Za slov. učiteljstvo je pač važno znati, koliko je bilo v državnem zboru, v tem cvetu avstrijske inteligencije, zastopanih učiteljev in profesorjev.

Skupno število učiteljev in profesorjev kot državnih poslancev je bilo 37, a učiteljev pa le 3 in sicer Thurnher

Spomini na II. kat. shod.

I.

Dragi Frane!

Hvala Bogu! Srečno smo dovršili II. kat. shod. Značaji so se očvrstili in načela, katera smo imeli že davno zarisana, a so stalá do sedaj še bolj v ozadji. stopila so po izvršenem — sijajno izvršenem — II. katoliškem shodu markantno na površje. Sedaj se nam ni treba bati niti peklenskih močij, vsaj smo si ustanovili prekorigno „Slomškovo zvezo“, katerej je kumovalo — oh blaženi trenutek — čez sto prečastitih duhovnikov, vnetih za blagor svojih žepov, do 70 raznih učiteljic in 9 učiteljev. Blagoslovil je ta shod sam prevzvišeni ljubljanski vladika, a osebno ga pozdravil sam veliki duhovnik Makabejec Juda, iz katerega govori sam sv. Duh. Pretresljiv je bil ta prizor; ne zabimo ga nikdar.

Da se je shod, oziroma „zveza“ ustanovila v veselje vseh za šolo dobro mislečih katoličanov, dokaz temu sklepni govor eminence, goriskega kardinala. Upam, da si bodeš pač tudi Ti, akoravno se nisi mogel shoda vdeležiti, zapomnil milostljive besede, ki jih je čulo mnogobrojno število navzočih učiteljev; ime učiteljica se je na II. kat. shodu le redkokedaj slišalo, ker to nekako čudno zveni. Na shodu navzoče kolegince bodo opravičenje radi tega postopanja že doma zvedle. Nj. eminenca, kardinal

Missia, se je izrazil o „Slomškovi zvezi“ tako-le: „Še enega uspeha tega shoda se izredno radujem, to je učiteljska „Slomškova zveza“, ki se je uprav ob tem shodu zasnovala in sicer s prav srečnim, za prihodnost upapolnim začetkom.“

Dragi moj! gotovo se bodeš čudil, zakaj nas je bilo tako število učiteljev — 9 — na ustanovnem shodu „Slomškove zveze“. Ne čudi se temu. Kot pravemu katoličanu Ti je gotovo znano, da se na ša prečastita duhovščina vedno in povsod ravna po evangeljskih besedah, posebno pa naš skrbni vladika. Tudi tukaj so se ravnali po onih pretresljivih besedah evangeljskih, ki pripovedujejo, da je nek gospod napravil gostijo, razposlal po vseh krajih svoje hlapce ter jim naročil, da povabijo na to gostijo vse prijatelje, znance in sorodnike. A ti so z raznimi praznimi izgovori odklonili to vabilo. In gospod se je ujezil ter zapovedal vnovič svojim hlapcem: Pojdite po potih, vaseh in mestih ter pripeljite vse slepce, gluhe, mutce in hromce! In šli so ter jih privedli. In gospod je vzkliknil: Veliko je poklicanih, a malo izvoljenih. Za danes končam, ker Ti ne utegnem dalje pisati, dobil sem namreč ravnokar povabilo od našega častitega gospoda župnika na „en tarok“.

Zdravstvuj Tvoj

Josip.